

Nr 674

Av herr **Lothigius**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till produktionsfrämjande åtgärder i Norrland m. m.*

(Lika lydande med motion nr 570 i Första kammaren)

Genom beslut av 1960 års riksdag infördes ett särskilt statligt stöd för att få till stånd en upprustning av jordbruket i de fyra nordligaste länen. Sedan beslutet fattades har av statsmedel anvisats 13 350 000 kronor. Av dessa var den 1 september 1964 disponerade för statsbidrag 7,1 milj. kronor. Motsvarande belopp för personal och utredning uppgår till 1,8 milj. kronor.

Den K.R.-verksamhet som sedan riksdagsbeslutet 1960 bedrivits i de fyra nordligaste länen har efter hand fått en allt större omfattning, även om den fortfarande måste betraktas som en försöksverksamhet då det gäller att komma till rätta med de speciella struktur- och rationaliseringsproblem som finns inom detta område. Riksdagen har under såväl 1963 som 1964 diskuterat denna verksamhet men i stort godtagit de riktlinjer som gäller för verksamheten. I avvaktan på en redovisning av erfarenheter som kunnat insamlas har anslagen efter hand uppräknats och givit verksamheten allt större omfattning. I årets statsverksproposition föreligger en viss redovisning av denna verksamhet som baseras på vad en arbetsgrupp inom lantbruksstyrelsen under medverkan av lantmäteri- och skogsstyrelsen anfört.

Man kan emellertid icke befrias ifrån det intrycket att denna verksamhet i vissa avseenden kommer att verka hindrande på den rationaliseringsverksamhet som inom detta område bedrivs med de ordinarie anslagen eller utan medverkan från statsmakternas sida. I en bygd som blivit utsedd som K.R.-område kan betydande motsättningar uppstå mellan den enskildes initiativ och planeringsmyndigheternas åtgärder. Detta förhållande har också observerats i det remissvar som avgivits av Riksförbundet Landsbygdens folk i anledning av arbetsgruppens promemoria. RLF säger där bl. a. att förekomsten av en brukningsenhet, där särskilda rationaliseringsinsatser görs, inte får innebära att brukare på intilliggande enheter nekats statligt rationaliseringsstöd.

I de fall då en jordbrukare med medel som han själv kan uppbringa vill bygga upp sitt företag måste vid planeringen av K.R.-insatserna all hänsyn tagas till sådana jordbrukare. Av den promemoria som föreligger synes framgå att vissa svårigheter ibland uppstår att skaffa fram lämpliga personer som brukare av dessa K.R.-gårdar. Utan ett verkligt intresse och goda personliga insatser torde det vara omöjligt att förverkliga dessa rationaliseringsuppgifter även med mycket betydande statliga bidrag. Det framstår

för mig som det grundväsentliga att det personliga initiativet och viljan att satsa på framtiden måste tas till vara för att möjliggöra en bred rationaliseringsverksamhet inom hela detta område. Den bidragsprocent som hittills tillämpats för denna verksamhet anges till i medeltal 48 procent exklusive markförvärv. Mot bakgrund av vad arbetsgruppen anfört och lantbruksstyrelsen föreslagit anför departementschefen att bidragsprocenten i fortsättningen bör sättas till maximalt 40 procent. Lantbruksstyrelsen har vidare anfört, vilket godtogs av departementschefen, att direkta driftbidrag inte bör utgå för denna verksamhet, även om det under ett förberedelseskede kan godtagas.

Mot bakgrund av vad arbetsgruppen föreslår om utvidgning av K.R.-verksamheten att i princip omfatta alla utvecklingsbara jordbruksområden i berörda län måste ifrågasättas om inte bidragsgivningen borde ges en mera begränsad storlek. Sattes bidragsgivningen till t. ex. 25 procent skulle anslagen också räckta till betydligt fler projekt. Jordbrukets kapitalförsörjning är å andra sidan besvärande vid rationaliseringsinvesteringar av denna art, men det gäller ju inte bara de områden som omfattas av den utvidgade K.R.-verksamheten. Kapitalfrågorna för jordbrukets rationalisering väntar ännu på sin lösning, men det kan förväntas att 1960 års jordbruksutredning framlägger förslag som på ett bättre sätt än nu tillgodoser jordbrukets behov i dessa avseenden.

Det torde emellertid vara ytterligt svårt att med hänsyn till den ringa tid som verksamheten pågått avgiva ett bestämt omdöme om verksamhetens värde. Med hänsyn härtill torde det vara motiverat att inte utöka verksamheten att omfatta andra delar av landet än dem som hitintills har varit föremål för denna verksamhet.

Jordbruksministern har emellertid föreslagit att de särskilda rationaliseringsåtgärderna även skall tillämpas inom Värmlands, Kopparbergs och Gävleborgs län samt landskapet Dalsland. Med anledning av denna utökade verksamhet föreslår han att anslaget beräknas till 7 150 000 kronor. Lantbruksstyrelsen har i sitt förslag upptagit en ökning med 250 000 kronor jämfört med innevarande budgetår.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen måtte

- a) avslå framställningen om utökning av området för de särskilda rationaliseringsinsatserna i Norrland;
- b) fastställa att högsta statsbidragsprocenten skall vara 25 % av kostnaden; samt
- c) till Bidrag till produktionsfrämjande åtgärder i Norrland m. m. för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 250 000 kr.

Stockholm den 27 januari 1965

Carl-Wilh. Lothigius